

Siilinjärven kunnan museoiden, Kotiseutuarkiston, kunnan valokuva-arkiston toimintakertomus 2024

Sairaalamuseolla kävi kesäaukiolon aikana 493 henkilöä (328 kävijää kesällä -23). Yhteensä koko vuonna kirjattiin 651 kävijää (493 hlöä vuonna -23). Kuluneen vuoden kävijämäärät sairaalamuseolla asettuvat pitkässä vertailussa positiivisesti keskitason yläpuolelle, mikä vaihdellut noin 600 kävijän kahden puolen.

Pöljän museolla järjestettiin Kekrijuhlat edellisvuoden tyyliin uudestaan. Myös Siilifolkin ohjelmistoon kuulunut musiikkitapahtuma järjestettiin toisen kerran. Kävijämäärä muodostui erityisesti Kekritapahtuman ansiosta erittäin hyväksi: 1017 kävijää vuoden aikana (1030 kävijää vuonna -23). Lukuun sisältyvät n. 290 oppilasta Siilinjärven koulujen 5.luokilta, joille järjestettiin työpajavierailut elo-syyskuussa.

1. Harjamäen sairaalamuseo

Keväällä jatkettiin yksittäisten lauantaipäivien aukioloa n. 1 krt/kk, jolloin auki pidosta vastasi Harjamäen sairaalan entinen, eläkkeellä oleva sairaanhoitaja / vs. osastonhoitaja. Hän on työskennellyt keikkaluontoisesti jo pian kaksi vuotta. Kokemukset lauantaiaukiolosta olivat tänä vuonna hieman vaisuja ja kävijämäärät/päivä jäivät pieniksi. Syksyllä museo ja opas palveli tilauksesta useita ryhmiä. Marraskuussa oli normaalia enemmän tilausopastuksia ryhmille.

Museon kesäaukiolo oli 12.6.–10.8. ti-pe klo 10–17 ja la klo 10–14. Kesän aukiolosta vastasi tehtävään palkattu yliopisto-opiskelija. Hän vastasi museon kaikista toiminnoista kesän ajan.

1.1. Remontti ja korjaukset

Kuluneena vuonna museotiloihin ei kohdistunut suuria remontteja.

Isompi siivous ostettiin 2 krt ISS:ltä, sis. koneella lattioiden pesu. Perussiivous erityisesti kesän aikana onnistuu kesätyöntekijältä, koska kävijämäärät eivät ole päivittäin kovin suuret ja museon tilat ovat kohtuullisen pienet.

1.2. Näyttelytoiminta ja yleisötyö

Vuonna -23 käytöstä poistunutta virtuaalikerrosta ei saatu valitettavasti uudestaan käyttöön. Museon perusnäyttelyyn ei tehty muutoksia. Myöskään vaihtuvia näyttelyitä ei järjestetty.

Marraskuussa museolla vieraili useita ryhmiä Pohjois-Savon Hyvinvointialueelta. Ilahduttava oli yliopiston opiskelijoiden ainejärjestön järjestämä käynti museolle. Myös joustavan perusopetuksen (JOPO) -ryhmä vieraili marraskuussa museolla. Ryhmät ottavat toisinaan yhteyttä hyvinkin lyhyellä varoitusajalla, mutta olemme pystyneet reagoimaan useimmiten ryhmien toiveisiin heidän toivomalla tavalla. Tästä kiitos kuuluu joustavalle oppaалlemme.

Ryhmävierailujen aktivoituminen saattaa kertoa siitä, että vihdoin olemme palaamassa korona-aikojen tasolle ryhmävierailuissa. Nyt kohderyhmät ovat tosin muuttuneet. Sairaanhoitaja- tai sosiaalialan opiskelijaryhmiä ei ole museolla vieraillut pitkään aikaan.

Käytössä on kolme eri maksutapaa: laskutus, iZettle-korttimaksujärjestelmä ja käteinen.

1.3. Kokoelmatyö

Kuluneena vuonna saatiin yksi valokuvalahjoitus sairaalamuseolle: entisen työntekijän sukulainen lahjoitti 3 valokuvaa. Ne skannattiin ja tallennettiin museon ulkoiselle kovalevyille. Kuvat pitää vielä luetteloida MuseumPlus-kokoelmanhallintaohjelmaan.

1.4. Alueellinen yhteistyö

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo toimii alueellisena vastuumuseona. Yhtenä keskeisenä palveluna Kuhmu on tarjonnut alueen paikallismuseoiden kesätyöntekijöille koulutuksen MuseumPlus:aan. Tänäkin kesänä sairaalamuseon kesätyöntekijä sai em. koulutuksen ja pystyi luetteloimaan Kotiseutumuseon esineitä kesän aikana.

1.5. Tiedottaminen, markkinointi

Tiedottamista tehtiin Facebookin ja Instagramin kautta. Kesätyöntekijän työtehtäviin kuului päivityksien tekeminen pääasiassa Instagramin kautta.

Tieto Sairalamuseon aukioloajoista löytyi Savon Sanomien Menoinfosta (verkko ja printti). Myös Googleen tehtiin aukiolopäivitykset Google Business-profiilin kautta. Kesän ajaksi laadittiin aukioloilmoitukset kunnan sähköisille ilmoitustauluille ja tieto lisättiin kunnan nettisivujen tapahtumakalenteriin, josta se siirtyy nähtäväksi myös Siilinjärvi-mobiilisovellukseen.

On tärkeää, että tieto aukiolosta kulkee monessa eri kanavassa, koska yleisö seuraa eri viestimiä. Pelkkä sanomalehti-ilmoittelu ei riitä, vaan eri ikäisiä ja erilaisia tottumuksia varten pitää tehdä tiedottamista mahdollisimman laajasti eri medioissa.

2. Pöljän kotiseutumuseo

Kotiseutumuseo oli avoinna 26.6.–10.8. ke-pe klo 10–17 ja la 10–14. Museon auki pidosta vastasi yksi kesätyöhön palkattu yliopisto-opiskelija, jonka työaika oli 26 h/vko.

Kesätyöntekijä huolehti museon sisä- ja ulkotilojen siisteydestä, teki asiakastyötä ja avusti museolla järjestetyissä tapahtumissa. Hänen tehtäviinsä kuului myös some-päivitysten tekeminen, joiden määrä jäi kuitenkin varsin vähäiseksi.

Siilinjärven kunnan nuorisotyön ja seurakunnan nuorisotyön yhteistoimintana on jo usean vuoden ajan järjestetty joustavaa kesätyötä. Tähän JOKE-työhön hakeneet ja siihen päässeet nuoret työskentelivät kotiseutumuseolla viikolla 24. Työtehtävinä oli mm. kotiseututalon siivous, museon aittojen ja savutuvan siivous sekä piha-alueiden hoito.

2.1. Tapahtumat ja yleisötyö

24.5. Kevätkylvö, yhteistyössä Siilinjärven Eläkeliitto ja Pöljän koulu

28.6. Perhepiknik, yhteistyössä Perheentalo ja Kulttuuri Sii-Ma ry

29.6. Paikallismuseopäivä, ”Savutupien kansan elämää 1800-l. P-Savossa tuomiokirjojen valossa”, esitelmän pitäjänä Aira Roivainen, ilmainen sisäänpääsy
25.7. Sekasointuja – musiikillinen monologi, teatteri Saaga
14.8.-25.8. Teatteri Vivates: Murtovarkaus, museopihalle dramatisoitu Minna Canthin näytelmä
1.9. Yhteislauluilta, Kulttuuri Sii-Ma ry
11.9. Elonkorjuutapahtuma, yhteistyössä Siilinjärven Eläkeliitto ja Pöljän koulu
15.8.-11.9. 5.luokkalaisten museovierailut
26.10. Pikku-Marjan kekrijuhlat

Kuluneen runsaan kävijämäärän (1017 hlöä) tuottavat museolla järjestetyt tapahtumat sekä 5.luokkalaisille järjestetyt työpajavierailut. Tulokseen ei sisälly Teatteri Vivateksen esityksissä vierailneiden lukumäärä.

Maksavia kävijöitä oli 152 hlöä (100 hlöä vuonna-23), mikä kuvaa hyvin sitä, että paikallismuseo itsessään ei kiinnosta nykypäivän yleisöä kovinkaan paljon. Yleisön houkuttelemiseksi pitää järjestää erityistä ohjelmaa tai tapahtumia.

Suurimmat kävijämäärät kertyivät ilmaistapahtumista. Perheentalon kanssa jo neljänä edellisvuonna yhteistyössä toteutettu Perhepiknik osoitti vakiintuneen paikkansa ja houkutteli paikalle tavoitteeksi asetetun yleisön, 50 hlöä. Yhteistyökumppaneina olivat Siilinjärven Perheentalo ja Kulttuuri Sii-Ma ry. Kulttuuri Sii-Ma huolehti tapahtuman musiikillisesta annista, Perheentalon työntekijä leikkisissä tiloissa yläpihalla ja museon kesätyöntekijä opastuksista museopihalla. Konsepti on yhteistyökumppaneille helposti toteutettavissa oleva, kun kukin tahon tekee oman osansa. Tuloksena syntyy rento, hyväntuulinen ja lapsentahtinen museopäivä, johon on vapaa pääsy. Tapahtuma muotoutuu perheiden tarpeisiin. Mukava lisä on perheiden itse tuomat piknik-eväät, jotka he nauttivat Kotiseututalossa tai sen lähialueilla. Museon puolesta tarjottiin mehua.

Kotiseutuyhdistysten liiton lanseeraama Paikallismuseopäivä oli 29.6. Tämän vuoden vetonaulaksi saatiin paikallishistorioitsija Aira Roivaisen pitämä luento ”Savutupien kansan elämää 1800-luvulla Pohjois-Savossa tuomiokirjojen valossa”. Luento kuultiin savutuvassa, koska oli sattunut tuplabuukkaus Kotiseututalon tupaan. Roivainen piti savutupaa erinomaisen oikeana ja jopa sykähdyttävänä luennointipaikkana, joten tilanteessa oli lopulta ”onni onnettomuudessa”. Savutupa oli täynnä kuulijoita, n. 25 hlöä.

Vuonna -23 ensimmäistä kertaa järjestetty Pikku-Marjan kekrijuhla onnistui hyvin, minkä innoittamana tapahtuma haluttiin järjestää vuonna -24 uudestaan. Tapahtuman ydinsisältö säilyi samana, mutta joitakin sisältöjä uusittiin. 500 hlön kävijämäärä hipoi tapahtumapaikan maksimikapasiteettia erityisesti liikennejärjestelyjen osalta.

Kotiseututaloa vuokrattiin ahkerasti erilaisiin yksityistilaisuuksiin, yhteensä 21 kertaa (19 kpl vuonna -23). Tilaisuudet olivat ristiäisiä, syntymäpäiväjuhlia ja muistotilaisuuksia. Pöljän kyläyhdistys järjesti kokouksiaan Kotiseututalolla säännöllisesti. Tänä vuonna kunnan ruoka- ja puhtauspalvelut järjestivät henkilöstölle tyhy-päivän Kotiseututalolla. Ilahduttavaa on, että näiden lisäksi Leppäkaarten päiväkotijärjesti vanhempilapsi -illan toukokuussa ja Pöljän päiväkotijärjesti.

järjesti lapsille pikkujoulut Kotiseututalolla.

2.1.1. Sekasointuja – musiikillinen monologi museolla ja Pikku-Marjan kekritapahtuma

Museolle voidaan houkutella uutta yleisöä tapahtumilla. Tätä varten jatkettiin yhteistyötä Siilifolkin kanssa ja järjestimme folk-viikolla tunnelmallisen Sekasointuja -esityksen Kotiseututalolla. Esiintyjät olivat sopraano, näyttelijä Lotta Aakko ja kitaristi Jaakko Rosnell. He edustivat Teatteri Saagaa. Esitykseen myytiin 8–12 €:n lippuja. Yhteismyynti tuotti vain noin 20 kpl myytyjä lippuja, mikä on pettymys. Edellisessä jazziin oli myyty noin 90 lippua. Kertooko tämä siitä, että klassiseen musiikkiin perustuva teos ei ollut yleisölle kiinnostava, vaikka sen aihe (L. Onervan kasvuvuodet) onkin laajasti tunnettu? Jälkikäteen saimme paljon hyvää palautetta katsojilta ja toivomuksia nähdä samat esiintyjät uudestaan Siilinjärvellä. Esityksen nähneet siis pitivät kokemuksestaan paljon, mutta se ei onnistunut houkuttelemaan runsasta yleisöä.

Lipunmyyntiä varten käytössämme oli sähköinen lippukauppa; <https://events.liveto.io/>.

Konsertin järjestäminen Kotiseututalon sisätiloissa oli helpompaa kuin jazz-keikan järjestäminen ulkona telttakatoksessa edellisvuonna. Tämänkaltaisen intiimin esityksen järjestäminen oli myös edullisempaa, koska äänentoistoa tai esiintymislavaa ei tarvittu. Esiintymispalkkio tuotti kuluja, joita ei vähäisellä lipunmyynnillä pystytty kattamaan. Talousnäkökulmasta konserttitoiminta ei ole tuottavaa. Museon kannalta tapahtumaa voi kuitenkin pitää onnistuneena siksi, että museolle saatiin uutta yleisöä. Myös jälkikäteen kuulunut positiivinen palaute kertoo, että tämänkaltaisille tapahtumille on olemassa oma, pieni asiakaskuntansa. Musiikillisen tapahtuman jatko riippuu siitä, millaisia esiintyjä löytyy ja toisaalta, mikä on Siilifolkin tulevaisuus tai jatkuuko yhteistyö Siilifolkin kanssa. Kotiseututalo asettaa omat rajoitteensa musiikkitapahtuman järjestämiselle, mutta sillä on myös tarjota uniikki ympäristö oikeanlaiselle, pienimuotoiselle ja sopivalle esitykselle.

Suuren suosion saavutti puolestaan toista kertaa loka-marraskuun vaihteessa järjestetty Pikku-Marjan kekrijuhla. Tapahtuman tavoitteena on välittää suomalaista kekriperinnettä tähän päivään ja tarjota vastine kaupallisen Halloweenin viettoon. Suomalaisesta kansanperinteestä löytyy paljon kiinnostavia sisältöjä, jotka pitää ”tarjoilla” oikealla tavalla tämän päivän yleisölle.

Ohjelmassa oli osuuksia sekä aikuisille että lapsille:

klo 17.00 ja 18.30 Luento kekriperinteestä (30 min), tietokirjailija Riitta Mäkinen

klo 18.00 ja 19.45 Tulishow, FireLady (15 min)

klo 18.30–19.30 Tulentekotyöpaja muinaisilla menetelmillä, eräopas Pekka Mikkonen

NON-STOP tapahtuman ajan

Kekrikahvio ja grillimakkaraa, Pöljän Martat ja Kyläyhdistys ry

Havutyöpaja, 4H

Enkeliheijastinpolku ja onnenpyörä, Evl. srk

Pikku-Haamun puuhapolku, Perheentalo

Luontorastit, Terveys ry

Varjokuvia, Kuvataideyhdistys ry ja Kansalaisopiston tanssijat

Kekripukki tavattavissa savutuvassa

Efektivalaistusta ja äänimaisema

Tapahtuma onnistui järjestelyjen ja kävijämäärän kannalta hyvin (n. 500 kävijää). Kävijöitä oli noin 100 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten. Palaute on ollut hyvin myönteistä ja vastaava tapahtumaa on toivottu seuraavalle vuodelle. Liikenteenohjaukseen on kiinnitettävä lisähuomiota.

2.1.2. Teatteri Vivates: Murtovarkaus

Teatteri Vivates esitti kotiseutumuseon ja -talon pihapiireissä Minna Canthin Murtovarkaustekstistä dramatisoidun näytelmän ajalla 14.–25.8. Esityksiä oli yhteensä 14 kpl ja niissä kävi yhteensä 443 katsojaa.

Esitys kesti noin tunnin ja sen kohtaukset oli sovitettu eri puolille piha-alueita. Syntyi luontevasti kohtauksesta toiseen siirtyvä esitys, jonka mukana yleisö eteni pihamaalla. Esityksen päätyttyä kotiseututalolla oli kahvio Pöljän kyläyhdistyksen ja Marttojen toimesta.

Esityksen harjoituksia varten Teatteri Vivates sai käyttää kotiseututaloa ja pihapiiriä harjoituksissaan ilmaiseksi.

2.1.3. Koululaistyö

Siilinjärven kunnassa on käytössä perusopetuksen opetussuunnitelmaan kytketty kulttuurikasvatussuunnitelma, jonka päivitystyö valmistui keväällä -24.

Kulttuurikasvatussuunnitelma on helposti saavutettavissa Siilinjärven kunnan nettisivuilla:

[Kulttuurikasvatussuunnitelma - Siilinjärven kunnan verkkosivut](#)

Kulttuurikasvatussuunnitelmaan on sisällytetty 5.luokkalaisten ohjatut vierailut Pöljän museolle. Käytännössä vierailut ajoittuvat n. 1 kk:n ajalle heti koulun alkuun elo-syyskuussa. Koulut varaavat vierailuajan (2 h), minkä aikana perehdytään toiminnallisesti sekä kivikauteen että savutupien aikaan. Näihin molempiin aiheisiin perehdyttäjinä toimivat kulttuuritoimen työntekijät. Koska museovierailut on haluttu koulujen kannalta tehdä mahdollisimman helpoiksi ja houkutteleviksi jatkumoiksi, kulttuuritoimi maksaa bussikuljetukset. Tavoitamme vuosittain lähes koko ikäluokan, ja kuluneena vuonna museolla vieraili 261 oppilasta.

Vierailuista on tullut erittäin hyvää palautetta sekä oppilailta että opettajilta. Olisi tärkeää, että vierailuja varten olisi jatkossakin riittävästi ohjaajaresurssia. Tähän saakka ohjaaminen on saatu hoidettua kahden työntekijän voimin, mikä tekee työstä laadukasta.

2.1.4. Muu paikallishistoriaan ja -tuntemukseen liittyvä toiminta

Paikallismuseotoiminnan alaisuuteen voi lukea myös monenlaiset muut toiminnot, joilla edistetään paikallishistorian ja kulttuuriperinnön tunnettuutta Siilinjärvellä. Paikallishistorian ja -identiteetin vaaliminen mainitaan myös Kuntien kulttuuritoimintalaissa kuntien tehtävänä.

Alkuvuodesta julkaisimme kulttuuritoimen YouTube-kanavalla kaksi VHS:ltä digitoitua tallennetta: Kotiseutujuhlaa Pöljän museolla 1974 ja Siilinjärven rautatieaseman juhla 1982. Nämä keräsivät noin 1200 katselukertaa. Julkaisimme myös Siilinjärven pitäjälokuvan (lyhennetty versio) YouTubessa. Kestonsa vuoksi se piti julkaista kolmessa osassa, jotka keräsivät yhteensä 11 700

katselukertaa. Näin laaja YouTube-julkaisuiden suosio oli iloinen yllätys! Vuoden -23 lopussa kulttuuritoimen YouTube-kanavalla oli 150 tilaajaa, johon on tullut lisäystä edellisvuodesta 48 hlöä.

YouTubessa erilaisia tallenteita esittämällä pyrimme lisäämään ihmisten tietoa paikallishistoriasta. Jotta julkaisutoiminta olisi säännöllistä, siihen tarvittaisiin lisää resursseja. Esimerkiksi vanhojen VHS-materiaalien digitointi ja editointi ostopalveluna on melko arvokasta.

Paikallishistoriaa ovat myös henkilöhistoriat. Tätä näkökulmaa olemme edistäneet Arjen aterioilla, mikä on alun perin Evl. srk:n toimintamuoto. Vuonna -22 kehitimme ensimmäisen kerran hyväntekeväisyyslounaan yhteyteen henkilöhistoriaan liittyvää ohjelmaa yhteistyössä seurakunnan kanssa. Yhteistyö on jatkunut ja vuonna -24 toteutimme kaksi eri historiatilaisuutta: ”Minä – Siilinjärvellä syntynyt, osa 2” (Maikki Räisäsen muistelmien toivottu jatko-osa) sekä ”Siilinjärvi muistoissamme kuvin ja sanoin” (4 eri muistelijaa).

Minä – Siilinjärvellä syntynyt, osa 2-esitys striimattiin srk:n YouTube-kanavalle ja tallenne julkaistiin jälkikäteen myös kulttuuritoimen YouTubessa, missä katselukertoja on kertynyt 143 kpl. Srk:n kanavalla katselukertoja on ollut 645 kpl. Toista muistelutilaisuutta ei ollut mahdollista striimata ja tallentaa srk:n henkilöstövaihdoksen vuoksi.

Muistelutilaisuudet ovat saaneet paljon hyvää palautetta. Niitä pyritään kehittämään niin, että ikäihmiset rohkaistuisivat kertomaan muistoistaan julkisesti ja saisimme jatkossa aktivoitua uusia puheenvuorojen pitäjiä. Eri henkilöt pystyvät avaamaan paikallishistorian näkökulmia mielenkiintoisella tavalla.

Arjen aterialla hyväksi havaittu historiakonsepti jatkaa elämäänsä Siilinjärvi100-juhlavuonna 2025, kun SiilinSiti ry haki ja sai juhlavuoden kohdeavustusta yhteisöllisten muistelutilaisuuksien järjestämiseen.

Paikallishistorian tuntemusta edistettiin myös Kansallisena veteraanipäivänä, kun tietokirjailija Kaija Vuorio piti Siilinjärven srk:n 100-vuotishistoriateokseen liittyvän esitelmän veteraanipäivän juhlassa. Paikalla oli noin 90 hlöä.

Kulttuuri Sii-Ma ry julkaisi henkilödokumenttisarjassaan uuden tallenteen: Seppo Kiisken tarina. Se julkaistiin myös kulttuuritoimen YouTubessa, jossa katsomiskertoja tuli vuoden -24 loppuun mennessä 199 kpl.

2.2. Remontit ja huolto

Vuoden -24 aikana museolla ei tehty merkittäviä remontteja.

Normaaleihin huoltotoimenpiteisiin kuului mm. kesän aikana tehtävä vesakon raivaus rakennusten ja aidan läheisyydestä sekä talviaikaan kotiseututalon huoltosopimuksen mukaiset Pöljän kyläyhdistyksen käynnit. Sopimus uusitaan vuosittain ja se koskee Kotiseututalon säännöllistä tarkastusta, sis. veden laskeminen hanoista, lumen puhdistaminen portailta, piha-alueen tarkastus ja poikkeavista havainnoista ilmoittaminen kulttuuritoimelle. Sopimukseen kirjattiin se, että Pöljän kyläyhdistys saa laskuttaa kulttuuritoimea 15 €/käynti kevätkauden jälkeen. Sopimukseen

määriteltiin minimissään 10 huoltokäyntiä kevätkauden aikana. Tämä toimintatapa havaittiin hyväksi edellisvuonna. Huoltokäyntien tietoja vaihdetaan WhatsApp-ryhmässä.

Syksyllä tilattiin kotiseutumuseon päre- ja tuohimalkakattojen puhdistus T:mi Heikki Saarelalta. Hän havaitsi puhdistuksen yhteydessä huomattavia lahovaurioita riihen katossa. Paikoin näytti siltä, että katto ei ole täysin vedenpitävä ja ylimmät seinän hirsikerrat ovat kärsineet kosteudesta. Myös osa sisälaipion lankkujen päistä havaittiin lahoiksi. Tämän korjaamiseksi laadittiin Paikallismuseoiden harkinnanvaraisten avustusten hakemus Museovirastolle. Asiasta oltiin yhteydessä hakemusvaiheessa Kuopion kulttuurihistoriallisen museon korjausrakentamisen asiantuntija Terttu Rönkään.

2.3 Kokoelma-asiat

Jyväskylässä sijaitseva Suomen käsityön museo palautti siellä pitkään kotiseutumuseolta deponoituna olleet kolme karsikkolautaa. Käsityön museon assistentti suoritti palautuksen henkilöautolla Harjamäen sairaalamuseolle. Sieltä laudat vietiin edelleen Pöljän museon esinevarastoon. Laudat olivat hyvässä kunnossa ja ammattimaisesti pakattu kuljetusta varten.

Kotiseutumuseon valokuvakokoelmaa on säilytetty keskusarkistossa vanhalla kunnantalolla. Jo vuosia kunnantalon toimintoja on vähennetty, koska siellä on havaittu sisäilmaongelmia. Vuoden -24 alussa kunnantalon viimeisetkin toiminnot loppuivat, kun keskusarkisto muutti uuteen toimitilaan Harjamäkeen Innocum-yrityskeskukseen. Museon valokuvakokoelma pakattiin arkistolaatikoihin ja kuljetettiin uuteen arkistosaliin.

Kuvakokoelman käyttö muuttui aiempaan verrattuna siten, että arkistosaliin ei ole pääsyä ilman arkistonhoitajaa. Valokuvat sijoitettiin arkistolaatikoihin, mikä tekee niiden selaamisesta aiempaa hankalampaa.

3. Kotiseutuarkisto

Kotiseutuarkistoon tallennetaan siilinjärveläisten järjestöjen, seurojen ja/tai yhteisöjen toiminnan tuloksena syntynyttä arkistomateriaalia.

Aiempina vuosina yhdistykset ovat toimittaneet aineistoja, joita ei ole ehditty arkistoida. Myös kunnantalon tyhjentäminen lisäsi käsittelemättömien aineistojen määrää. Ruuhkan purkamiseksi palkattiin lisätyöntekijä jo vuoden -23 lopussa ja hänen työtään jatkettiin -24 alkuvuonna. Sama työntekijä rekrytoitiin myös kesäksi Harjamäen sairaalamuseolle, missä hän pystyi jatkamaan arkistointia. Työn tuloksena syntyi kuusi (6) uutta arkistonmuodostajaa ja seitsemään (7) eri arkistoon tehtiin täydennyksiä. Arkistoinnissa päästiin lähelle tilannetta, jossa kotiseutuarkistoon odottavia aineistoja on vähän.

Vuoden päättyessä arkistossa on yhteensä 96 arkistonmuodostajaa.

Kotiseutuarkisto on arvokas kokonaisuus ja sinne taltioidaan paikkakunnan identiteettiä, joka syntyy yhdistystoiminnan kautta. Arkisto on hyvin hoidettu Siilinjärvellä, vaikka se ei ole lakisääteinen. Arkisto karttuu epäsäännölliseen tahtiin niin, että joka vuosi syntyy muutamia uusia

arkistoja. Lisäksi yhdistykset toimittavat täydennyksiä aiempiin arkistoihinsa. Arkistolla on työllistävä vaikutus ja sen ylläpitämiseen tarvitaan osa-aikaista lisäresurssia. Ilman lisähenkilöä aineistot jäisivät käsittelemättä pahimmillaan pitkäksi aikaa.

Koska paperiaineiston määrä alkaa vähentyä digitalisoitumisen myötä, keskustelimme keskusarkistonhoitaja Jonne Kanervan kanssa digitaalisen aineiston arkistoisesta. Keskustelu pohjautui Suomen Kotiseutuliiton tuoreeseen suositukseen kotiseutuarkistoista (hyväksytty 11.6.24), jossa otetaan huomioon sähköisen aineiston tallentaminen. Kanervan kanssa sovittiin, että kotiseutuarkistoon otetaan tulevaisuudessa vastaan myös sähköistä aineistoa (kevät-25). Tätä ennen arkistonhoitaja tekee asiakkaille suunnatun toimintaohjeen sähköisen materiaalin luovuttamiseen. Samassa yhteydessä todettiin, että kotiseutuarkiston prosessi on pääsääntöisesti kunnossa, mutta se pitäisi dokumentoida paremmin ja laatia puuttuvat asiakirjapohjat, kuten tietopyyntölomake.

4. Kunnan valokuva-arkisto

Siilinjärven kunnantalo poistui käytöstä sisäilmaongelmien vuoksi, mikä tarkoitti koko keskusarkiston muuttoa uuteen toimitilaan Harjamäkeen. Innocumille valmistui uusi I1-rakennus, jonka pohjakerrokseen keskusarkisto muutti tammikuussa. Myös kunnan valokuva-arkisto muutti samassa yhteydessä.

Kaikki valokuvat pakattiin järjestyksessä arkistolaatikoihin ja kuljetettiin uuteen arkistosaliin. Koska perinteiset peltiset arkistokaapit eivät olisi mahtuneet uuteen saliin, kuvat säilytetään nyt pahvilaatikoissa. Niiden selaaminen ei ole yhtä kätevää, mutta toisaalta ne ovat paremmin levossa vaaka-asennossa.